ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Бүрэнтогтох сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2024 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХӨА-2025/085/НА-СТА-ТЗШ

Цахим хуудас: www.audit.mn Хөвсгөл аймаг 2025 он	Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Г.Ичинхорлоо Утас: 88012671 Цахим хаяг: ichinkhorlooga@audit.gov.mn Аудитор: Л.Мөнх-Оргил Утас: 99039344 Цахим хаяг: munkh-orgill@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс:7038 3793, Цахим шуудан:khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2025.02.24 № 1/104

танай ____________-ны № ____________-т

БҮРЭНТОГТОХ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГЫН АЛБАН
ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ
Х.ГАНБОЛД ТАНАА

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Бүрэнтогтох сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Бүрэнтогтох сумын Засаг даргын Тамгын газар нь улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт болон орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 599,494.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг хүлээн авч бүртгэсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Аудитаар Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй 5,054.7 мянган төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, албан хаагчдад олгосон урамшуулал, Ахмад настны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой илэрсэн зөрчилд 2 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Бүрэнтогтох сумын Засаг даргатай байгуулсан 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө 95.0 хувийн гүйцэтгэлтэй хэрэгжсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

E7???1??7

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР А.ЭРДЭНЭБААТАР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**112,831,372.77**	**217,622,106.02**
33	**АВЛАГА**	**62,677,000.00**	**34,522,000.00**
335	**Бусад авлага**	**62,677,000.00**	**34,522,000.00**
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	62,677,000.00	34,522,000.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**50,154,372.77**	**183,100,106.02**
354	**Хангамжийн материал**	**49,089,372.77**	**168,051,106.02**
35410	Бичиг хэргийн материал	2,593,680.00	2,593,680.00
35420	Аж ахуйн материал	14,839,801.77	17,300,435.02
35470	Бусад хангамжийн материал	31,655,891.00	148,156,991.00
35600	Мал амьтад	1,065,000.00	15,049,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,285,162,851.46**	**1,704,019,691.57**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**1,285,162,851.46**	**1,704,019,691.57**
392	**Биет хөрөнгө**	**1,233,331,480.71**	**1,648,500,220.83**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,337,333,028.40	1,677,270,479.40
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-538,773,440.94	-639,167,007.68
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	256,433,502.28	298,497,795.28
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-90,952,739.31	-98,751,296.95
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	190,033,113.80	188,189,085.40
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-82,062,515.79	-79,246,198.45
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	38,260,750.00	71,759,900.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-15,305,322.12	-18,588,948.68
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	00.00	133,087,555.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	293,158,752.00	286,558,752.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-154,793,647.61	-171,109,894.49
393	**Биет бус хөрөнгө**	**51,831,370.75**	**55,519,470.74**
39301	Програм хангамж	2,077,600.00	3,077,600.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,703,800.00	-2,015,700.01
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	51,457,570.75	54,457,570.75
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,397,994,224.23**	**1,921,641,797.59**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**48,767,439.00**	**65,905,731.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**48,767,439.00**	**65,905,731.00**
413	**Өглөг**	**48,767,439.00**	**65,905,731.00**
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	00.00	10,440,392.00
4136	**Бусад өглөг**	**48,767,439.00**	**55,465,339.00**
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	48,767,439.00	55,465,339.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,349,226,785.23**	**1,855,736,066.59**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**1,349,226,785.23**	**1,855,736,066.59**
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	655,309,726.51	655,309,726.51
51101	Өмч: - төрийн	655,309,726.51	655,309,726.51
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**160,324,739.77**	**666,834,021.13**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	160,324,739.77	160,324,739.77
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	506,509,281.36
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	533,592,318.95	533,592,318.95
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,397,994,224.23**	**1,921,641,797.59**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**1,005,947,169.08**	**1,845,662,422.85**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**246,824,357.08**	**714,718,738.85**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**246,824,357.08**	**714,718,738.85**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**759,122,812.00**	**1,130,943,684.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**35,384,412.00**	**150,101,184.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	17,992,412.00	133,259,201.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	17,392,000.00	16,841,983.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**723,738,400.00**	**980,842,500.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	723,738,400.00	980,842,500.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,007,139,249.44**	**1,336,899,141.37**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,006,800,249.44**	**1,336,899,141.37**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**881,153,424.68**	**1,235,040,166.37**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**420,764,486.00**	**676,336,730.00**
210101	Үндсэн цалин	335,574,233.00	489,397,445.00
210102	Нэмэгдэл	77,385,453.00	186,939,285.00
210104	Урамшуулал	7,804,800.00	00.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**51,579,005.18**	**84,901,962.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	35,073,702.23	57,769,122.16
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,126,318.05	6,796,367.24
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,301,054.21	3,398,183.76
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	825,263.66	3,398,183.51
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,252,667.03	13,540,105.33
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**54,608,943.24**	**60,219,305.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,608,943.24	5,819,305.00
210302	Түлш, халаалт	52,000,000.00	54,400,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**41,011,587.00**	**72,050,807.00**
210401	Бичиг хэрэг	9,039,000.00	12,000,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	20,358,387.00	37,844,501.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,000,000.00	4,100,000.00
210404	Ном, хэвлэл	259,500.00	00.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	50,000.00	00.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,304,700.00	18,106,306.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**11,546,400.00**	**18,529,000.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	8,638,800.00	740,000.00
210602	Тавилга	00.00	25,000.00
210604	Урсгал засвар	2,907,600.00	17,764,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**2,960,000.00**	**2,500,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	2,960,000.00	2,500,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**29,441,740.00**	**114,156,997.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	26,982,840.00	113,301,997.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	108,900.00	180,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	200,000.00	300,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	50,000.00	55,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,500,000.00	00.00
210807	Газрын төлбөр	600,000.00	320,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**269,241,263.26**	**206,345,365.37**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	107,286,300.00	12,845,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	161,954,963.26	193,500,365.37

213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**125,646,824.76**	**101,858,975.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**16,578,710.00**	**40,198,900.00**
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	00.00	217,500.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	11,514,910.00	00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,063,800.00	39,981,400.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**109,068,114.76**	**61,660,075.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	109,068,114.76	61,660,075.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**339,000.00**	**00.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**339,000.00**	**00.00**
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**-1,192,080.36**	**508,763,281.48**
145	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН**	**83,200,000.00**	**00.00**
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	83,200,000.00	00.00
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**00.00**	**2,254,000.12**
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	00.00	2,254,000.12
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	**83,200,000.00**	**-2,254,000.12**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**82,007,919.64**	**506,509,281.36**

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**655,309,726.51**	**-17,906,528.99**	**1,175,452,416.47**
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	4,456,900.00	4,456,900.00
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**655,309,726.51**	**-13,449,628.99**	**1,179,909,316.47**
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-68,216,017.01	-68,216,017.01
C08	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**655,309,726.51**	**160,324,739.77**	**1,349,226,785.23**
D01	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**655,309,726.51**	**160,324,739.77**	**1,349,226,785.23**
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**655,309,726.51**	**160,324,739.77**	**1,349,226,785.23**
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	506,509,281.36	506,509,281.36
D09	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**655,309,726.51**	**666,834,021.13**	**1,855,736,066.59**

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**779,795,812.00**	**1,159,098,684.00**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**779,795,812.00**	**1,159,098,684.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**56,057,412.00**	**178,256,184.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	17,992,412.00	133,259,201.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	38,065,000.00	44,996,983.00

1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**723,738,400.00**	**980,842,500.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	723,738,400.00	980,842,500.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**763,151,412.00**	**1,143,981,484.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**763,151,412.00**	**1,143,981,484.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**637,654,587.24**	**1,042,122,509.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**419,850,717.00**	**669,042,900.00**
210101	Үндсэн цалин	308,546,741.00	454,091,194.00
210102	Нэмэгдэл	103,499,176.00	214,951,706.00
210104	Урамшуулал	7,804,800.00	00.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**51,627,800.00**	**81,755,400.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	33,075,800.00	55,593,700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,638,000.00	6,540,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,710,400.00	3,270,200.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	927,600.00	3,270,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,276,000.00	13,080,900.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**54,608,943.24**	**61,409,305.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,608,943.24	5,819,305.00
210302	Түлш, халаалт	52,000,000.00	55,590,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**39,974,587.00**	**73,050,807.00**
210401	Бичиг хэрэг	9,149,000.00	12,000,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	20,358,387.00	37,844,501.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,000,000.00	4,100,000.00
210404	Ном, хэвлэл	259,500.00	00.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	50,000.00	00.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,157,700.00	19,106,306.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**15,104,500.00**	**20,790,000.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	11,049,900.00	2,740,000.00
210602	Тавилга	00.00	286,000.00
210604	Урсгал засвар	4,054,600.00	17,764,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**2,960,000.00**	**2,500,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	2,960,000.00	2,500,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**29,441,740.00**	**120,769,097.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	26,982,840.00	119,914,097.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	108,900.00	180,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	200,000.00	300,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	50,000.00	55,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,500,000.00	00.00
210807	Газрын төлбөр	600,000.00	320,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**24,086,300.00**	**12,805,000.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,086,300.00	12,805,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**125,496,824.76**	**101,858,975.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**16,428,710.00**	**40,198,900.00**
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	00.00	217,500.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	11,514,910.00	00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,913,800.00	39,981,400.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**109,068,114.76**	**61,660,075.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	109,068,114.76	61,660,075.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**16,644,400.00**	**15,117,200.00**

5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**16,644,400.00**	**15,117,200.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**16,644,400.00**	**15,117,200.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**16,644,400.00**	**15,117,200.00**
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	16,644,400.00	15,117,200.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**-16,644,400.00**	**-15,117,200.00**
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	-	-
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	-	-
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	-	-
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	-	-

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**				
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	980,842,500.0	956,861,600.0	23,980,900.0	97.6
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	980,842,500.0	956,861,600.0	23,980,900.0	97.6
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	976,929,400.0	952,948,500.0	23,980,900.0	97.5
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	669,042,900.0	669,042,900.0	00.0	100.0
210101	Үндсэн цалин	602,822,900.0	454,091,194.0	148,731,706.0	75.3
210102	Нэмэгдэл	66,220,000.0	214,951,706.0	-148,731,706.0	324.6
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	81,755,400.0	81,755,400.0	00.0	100.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	55,593,700.0	55,593,700.0	00.0	100.0
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,540,400.0	6,540,400.0	00.0	100.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,270,200.0	3,270,200.0	00.0	100.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,270,200.0	3,270,200.0	00.0	100.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	13,080,900.0	13,080,900.0	00.0	100.0
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	58,400,000.0	58,400,000.0	00.0	100.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,000,000.0	4,000,000.0	00.0	100.0
210302	Түлш, халаалт	54,400,000.0	54,400,000.0	00.0	100.0
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	37,967,900.0	37,967,900.0	00.0	100.0
210401	Бичиг хэрэг	12,000,000.0	12,000,000.0	00.0	100.0
210402	Тээвэр, шатахуун	16,000,000.0	16,000,000.0	00.0	100.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,100,000.0	4,100,000.0	00.0	100.0
210404	Ном, хэвлэл	500,000.0	500,000.0	00.0	100.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,367,900.0	5,367,900.0	00.0	100.0
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	39,450,000.0	26,450,000.0	13,000,000.0	67.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	7,490,000.0	7,490,000.0	00.0	100.0
210602	Тавилга	1,196,000.0	1,196,000.0	00.0	100.0

210604	Урсгал засвар	30,764,000.0	17,764,000.0	13,000,000.0	57.7
2107	**Томилолт, зочны зардал**	2,500,000.0	2,500,000.0	00.0	100.0
210702	Дотоод албан томилолт	2,500,000.0	2,500,000.0	00.0	100.0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	70,313,200.0	65,287,300.0	5,025,900.0	92.9
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	68,958,200.0	63,932,300.0	5,025,900.0	92.7
210803	Даатгалын үйлчилгээ	180,000.0	180,000.0	00.0	100.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	300,000.0	300,000.0	00.0	100.0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.0	55,000.0	00.0	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	500,000.0	500,000.0	00.0	100.0
210807	Газрын төлбөр	320,000.0	320,000.0	00.0	100.0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	17,500,000.0	11,545,000.0	5,955,000.0	66.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,500,000.0	11,545,000.0	5,955,000.0	66.0
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	3,913,100.0	3,913,100.0	00.0	100.0
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	3,913,100.0	3,913,100.0	00.0	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,913,100.0	3,913,100.0	00.0	00.0
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	980,842,500.0	956,861,600.0	23,980,900.0	97.6
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	980,842,500.0	956,861,600.0	23,980,900.0	97.6
132001	Орон нутгийн төсвөөс	980,842,500.0	956,861,600.0	23,980,900.0	97.6
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	28.00	28.00	00.00	100.0
620001	Удирдах ажилтан	09.00	09.00	00.00	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	15.00	15.00	00.00	100.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	04.00	04.00	00.00	100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**178,256,184.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**178,256,184.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**104,291,209.00**
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	35,582,907.00
210401	Бичиг хэрэг	00.00
210402	Тээвэр, шатахуун	21,844,501.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	13,738,406.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	64,438,997.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	64,438,997.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	36,285,800.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	36,285,800.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	36,068,300.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	37,679,175.00

213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	37,679,175.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	178,256,184.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	178,256,184.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	133,259,201.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	44,996,983.00
IV	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)**	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00

3. Аудитын илрүүлэлт

3.1 Аудитаар нийт 23,887.9 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснээс аудитын явцад бүрэн залрууллаа.

Залруулсан алдаа:

- Сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр гүйцэтгүүлсэн тус сумын Эрүүл мэндийн төвийн дулаалга хийх зураг төсөв 7000.0 мянган төгрөг, ЕБС-ийн дотуур байрны засварын зураг төсөв 9000,0 мянган төгрөгөөр гүйцэтгүүлсэн ба данс бүртгэлд бүртгээгүй байсныг тайланд бүрэн тусгаж залруулсан.
- Бүрэнтогтох сумын Засаг даргын Тамгын газар нь Иттэл нэгдэл ХХК-тай смарт худгийн багц нийлүүлэх, суурилуулах ажлыг 14,000.0 мянган төгрөгөөр гэрээ байгуулан бараа материалыг хүлээн авч бусдаар гүйцэтгүүлэх зардлаас 6112.1 мянган төгрөгийг өгсөн ба үлдэгдэл 7,887.9 мянган төгрөгийн өр төлбөрийг тайланд тусгаагүй байсныг залруулан бүртгүүлсэн.

Аудитаар 12,148.7 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт, 2 зөвлөмж хүргүүллээ.

3.2 Төлбөрийн акт

1. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Бүрэнтогтох сумын Засаг даргын Тамгын газрын Хөвсгөл Тэвхэн ХХК-аас худалдан авсан материалыг тулган баталгаажуулалт хийхэд бичиг хэрэг, бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйлс худалдан авах зардлаас 5,054.7 мянган төгрөгийн согтууруулах ундаа болон байгууллагын үйл ажиллагаанд хамааралгүй материал худалдан авсан зөрчил илэрч байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 *"Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно"*, 15.1.7 *"байгууллагын төсвөөр согтууруулах ундаа худалдан авах"*...,Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2.*"Төрийн ёслол, хүндэтгэлийн гадаад арга хэмжээг зохион байгуулахаас бусад тохиолдолд төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд, улсын болон орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг байгууллагын хөрөнгөөр согтууруулах ундаа худалдан авахыг хориглоно*, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5. *батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах;*гэсэн заалтуудтай тус тус нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул тус зөрчилд төлбөрийн акт тогтоохоор шийдвэрлэлээ.

3.3 Албан шаардлага

Албан шаардлага өгөөгүй болно.

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

3.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. ***Төсвийн зарцуулалттай холбоотой***

1.1 Илрүүлэлт:

Бүрэнтогтох сумын Засаг даргын 2024 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдрийн Б/18 дугаар захирамжаар ЗДТГ-ын нягтлан, төрийн сангийн мэргэжилтэн, нярав гэсэн 3 албан хаагчид 1,901.0 мянган төгрөгийн балансын урамшууллыг үр бүтээл гаргасан эсэхийг нь ажил дүгнэж нотолсон баримтгүйгээр олгосон байна. Энэ нь НББ-ийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.2. *Нягтлан бодох бүртгэлийн ажилд үр бүтээл гарган ажилласан нягтлан бодох бүртгэлийн ажилтныг шагнаж урамшуулж болно* гэсэн заалтыг зөрчиж, *нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж* мэдэгдлийг хангахгүй байна.

1.2 Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бүртгэлийн ажилтнуудыг урамшуулахдаа ажлын бодит гүйцэтгэлийг үнэлж, холбогдох баримтыг бүрдүүлж, тус үнэлгээг үндэслэж урамшуулал олгох

2. ***Ахмад настны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой***

1.1 Илрүүлэлт:

Бүрэнтогтох сумын ЗДТГ нь ахмадын сан байгуулж, жилийн төсөвтөө төлөвлөж батлуулаагүй байна. Энэ нь Ахмад настны тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.7 *"Энэ хуулийн 14.6-д заасан арга хэмжээнд зориулан аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн төсөв, үйл ажиллагааны орлогоосоо төсвийн байгууллага тухайн жилийн төсөвт тусган цалингийн нийт сангийн гурав хүртэл хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн хөрөнгөөр "Ахмадын сан" байгуулах бөгөөд Ахмадын сан байгуулан ажиллуулах журмыг Засгийн газар батална"*, Засгийн газрын 2024 оны 243 дугаар тогтоолоор баталсан "Ахмадын сан байгуулан ажиллуулах журам"-*ын 3.10 "Төсвийн байгууллага нь ахмадын санд шилжүүлэх хөрөнгийг төсвийн төлөвлөлтийн Фискал программын "Ахмадын сан" гэсэн зориулалтад тусган батлуулж, тухайн байгууллагын ахмадын санд шилжүүлж, холбогдох зардлыг санхүүжүүлнэ"* гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

2.2 Өгсөн зөвлөмж:

Ахмадын санг хууль тогтоомжид заасны дагуу байгуулж, дараа жилийн төсвийн төсөлд төлөвлөж, батлуулах

Дээрх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг аудитын тайлан хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор, зөвлөмжийн биелэлтийг 2025 оны 09 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн дотор төрийн аудитын байгууллагын Fas.audit.mn цахим системд тус тус мэдээлж, баталгаажуулна уу

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үнэлэс			
							Залруулсан		Залруула агүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Бараа материал данс бүртгэлд бүртгээгүй	2	16,000.0	2	16,000.0			2	16,000.0		
Өглөг тайланд тусгаагүй	1	7,887.9	1	7,887.9			1	7,887.9		

Дүн	3	23,887.9	3	23,887.9			3	23,887.9		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Урамшууллалтай холбоотой	1	1,901.0					1	1,901.0				
Төсвийн зориулалт бус зарцуулалттай холбоотой	1	5,054.7	1	5,054.7								
Дүн	**2**	**6,955.7**	**1**	**5,054.7**			**1**	**1,901.0**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Ахмадын сан байгуулаагүй	1	0					1	0
Дүн	1	0					1	0

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

БАТАЛГААЖУУЛСАН:

АУДИТОР

Л.МӨНХ-ОРГИЛ ОГНОО: